

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

Hallituksen esitys (STM/4524/2016) eduskunnalle säteilylaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunto: Suomen Suuhygienistiliitto SSSL ry on jo vuosia tehnyt töitä säteilylain muutoksen eteen. Esitys suuhygienisteille annettavasta rajatusta oikeudesta kirjoittaa lähete röntgentutkimuksiin perustuu työelämän tarpeisiin. Erityisesti julkisella sektorilla suuhygienistit suorittavat hoidontarpeen arvioinnin ja tässä yhteydessä joustavuuden ja päällekkäisten hoitokäyntien välttämiseksi tarpeellinen röntgenkuvaus on perusteltua.

Jos lähetteen kirjoittaminen edellyttää lääkärin tai hammaslääkärin tekemää taudinmäärittystä ja hoitosuunnitelmaa, ei lain muutos käytännössä tuottaisi vastaavaa hyötyä, kuin jos suuhygienisti oman osaamisensa ja riittävän käytännön kokemuksensa perusteella voisi itsenäisesti määrittellä röntgenkuvauksen tarpeellisuuden hoitamaltaan potilaalta. Jo nykyinen lainsäädäntö antaa suuhygienistille mahdollisuuden suorittaa hammaslääkärin ennalta määräämiä röntgentutkimuksia.

Lisäksi päivystystutkimuksen yhteydessä otettavan röntgenkuvan määräämisen/lähetteen edellytys, että kuvaus suoritetaan ”kiireellisen hoidon päivystysyksikössä” on ongelmallinen. Se ei palvele perushoidon tasoa, missä joustavien hoitokäytäntöjen ja työnjaon kehittämisen tarve on suurin.

Yksityissektorilla työskentelee suuhygienistejä palkkasuhteessa, ammatinharjoittajia ja yrittäjiä, joiden potilaat hakeutuvat heidän hoitoonsa akuuteissa hammasongelmissa. Näillä yksiköillä ja ammatinharjoittajilla ei kuitenkaan ole myönnettyä kiireellisen hoidon päivystysyksikkö statusta, joten heidän asiakkaat joutuisivat tämän lain silmissä eriarvoiseen asemaan esim. julkisella sektorilla työskentelevien suuhygienistien asiakkaisen kanssa. Lisäksi maaseudulla ja syrjäseuduilla virallisia päivystysyksiköitä saattaa olla todella harvassa, jolloin paikallisen yrittäjän tai ammatinharjoittajan antama ensiapu saattaa olla potilaan hoitoon pääsyn kannalta ensiarvoisen tärkeää. Lisäksi ikääntyvien kotiin tuotavien suuhygienistipalvelujen hoidon tarpeen arviointiin tulisi voida kuulua myös tarvittavien röntgentutkimusten määrittely. Näitä palveluja tuottavat pääsääntöisesti yksityiset suuhygienisti yrittäjät ja ammatinharjoittajat.

Kaupungeissa puolestaan suuhygienistit ovat usein iäkkäämpien laitospotilaiden ensisijaisia suun terveydenhuollon hoitajia. Heidän laitoksissaan suorittamissa hoidon tarpeen arvioinneissa röntgentutkimusten määrittäminen osana hoidon tarpeen arviota tuottaisi tehokkuutta.

Hoidon tarpeen arvioinnin ohessa riittävät mahdollisuudet ottaa tarvittavia röntgenkuvia tulisi olla osa perushoitoa kaikkien suuhygienistien vastaanotoilla. Tämä käytäntö johtaisi potilaan sujuvaan hoitoon, kun suuhygienisti voisi tarvittaessa ottaa havaitsemastaan ongelmasta röntgenkuvan ja konsultoida hammaslääkärinä jatkohoidosta. Tällöin asiakkaan ei tarvitsisi siirtyä hammaslääkärin vastaanotolle ensin kuvausta varten, vaan ongelmaa voitaisiin lähteä heti hoitamaan, eikä aikaa kuluisi myöskään tarvittavien kuvauslupien pyytämiseen hammaslääkäriltä. (Vertauksena fiktiivinen tulevaisuuden traumapoli hahmotelma: selkeä murtuma tai dislokaatio raajassa, triage-sairaanhoitaja voisi määrätä röntgen kuvat raajasta, joten lääkärin saapuessa tutkimaan potilasta olisivat kuvat jo valmiina tutkimuksen tueksi.)

Potilaiden hoitohistorian kannalta on suotavaa, että hoitosuhteita ei tarvitse päivystyksen vuoksi katkaista. Esitämmekin että päivystysvastaanoton vaatimus korvattaisiin esimerkiksi ”..tai jos suun terveydentilan kartoituksessa havaitaan mahdollisia tulehdusmuutoksia, jotka tulee röntgen kuvilla varmistaa jatkohoidon järjestämisen tueksi.”

Pidämme kuitenkin kannatettavana sitä, että suuhygienistin rajatun röntgenkuvauksen lähetteen piirissä olevat tutkimukset määriteltäisiin lakimuutoksessa, jolloin tulkinnanvaraa ei toimenpidekohtaisesti ole.

Seuraavat röntgenkuvaukset ovat perustason kuvauksia, joita ehdotamme sisällytettävän suuhygienistin itsenäisiin toimenpideoikeuksiin. Näille kuvauksille on myös mahdollista luoda valtakunnalliset kriteerit, mitkä edistäisivät myös hoidon laatua.

- OPTG
- Intraoraali rtg-kuvaukset
- BiteWing-kuvaukset

Suomen Suuhygienistiliitto SSSL ry pitää kannatettavana säteilyturvallisuus koulutuksen nykyistä muotoa, joskin raportointia tulisi kehittää. Olisi suotavaa pohtia esimerkiksi valtakunnallisen rekisterin perustamista, johon kirjattaisiin suoritettut säteilyturvallisuus koulutukset ja sitä kautta voitaisiin pitää huolta riittävän hyvästä säteilysuojauksesta hammaslääketieteellisessä toiminnassa (vert. esim. Iso-Britannia). Lisäksi kannatamme kaikissa muodoissa turvallista ionisoivan säteilyn käyttöä ja haluamme osaltamme olla varmistamassa terveydenhuollon turvallista säteilyn käyttöä osana lääketieteellisiä tutkimuksia.

Helsingissä 4.1.2017

Mari Heinonen
puheenjohtaja
puheenjohtaja@suuhygienistiliitto.fi
puh. 050 378 0973